

دانشکده کشاورزی

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته ترویج و آموزش کشاورزی

عوامل موثر بر پذیرش یکپارچه سازی اراضی کشاورزی به وسیله
گندمکاران شهرستان شیراز

توسط

سمانه رحیمی

استاد راهنما

دکتر کورش رضایی مقدم

بهمن ۱۳۹۰

به نام خدا

اظہارنامہ

اینجانب سمانہ رحیمی (۸۷۰۵۹۸) دانشجوی رشته‌ی ترویج و آموزش کشاورزی دانشکده کشاورزی اظہار می‌کنم کہ این پایان‌نامہ حاصل پژوهش خودم بوده و در جاهایی کہ از منابع دیگران استفادہ کرده‌ام، نشانی دقیق و مشخصات کامل آن را نوشتہ‌ام. همچنین اظہار می‌کنم کہ تحقیق و موضوع پایان‌نامہ تکراری نیست و تعہد می‌نمایم کہ بدون مجوز دانشگاه دستاوردهای آن را منتشر ننمودہ و یا در اختیار غیر قرار ندهم. کلیہ حقوق این اثر مطابق با آیین‌نامہ مالکیت فکری و معنوی متعلق بہ دانشگاه شیراز است.

نام و نام خانوادگی: سمانہ رحیمی

تاریخ و امضا:

به نام خدا

عوامل موثر بر پذیرش یکپارچه سازی اراضی کشاورزی به وسیله گندمکاران
شهرستان شیراز

به کوشش
سمانه رحیمی

پایان نامه

ارائه شده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه شیراز به عنوان بخشی از
فعالیت‌های تحصیلی لازم برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته‌ی:

ترویج و آموزش کشاورزی

از دانشگاه شیراز

شیراز

جمهوری اسلامی

ارزیابی کمیته‌ی پایان نامه، با درجه‌ی : عالی

دکتر کورش رضایی مقدم؛ دانشیار بخش ترویج و آموزش کشاورزی (استاد راهنما).....
دکتر عزت ا... کرمی؛ استاد بخش ترویج و آموزش کشاورزی (استاد مشاور).....
دکتر ناصر زمانی میاندهشتی؛ استادیار بخش ترویج و آموزش کشاورزی (استاد مشاور).....
دکتر محمد بخشوده؛ استاد بخش اقتصاد کشاورزی (استاد مشاور).....

تقدیم بہ

پدر و مادر عزیزم

و

خانوادہ مہربانم

سپاسگزاری

سپاس خدای را که به من فرصت تحصیل و کسب علم عنایت کرد و به من کمک نمود تا به این مرحله از زندگی دست پیدا کنم.

ابتدا لازم است تشکر و قدردانی داشته باشم از زحمات پدر و مادر عزیزم که در تمام مراحل زندگی و تحصیل مرا یاری نمودند. سپس از کمک‌های ارزنده استاد گرامی جناب آقای دکتر کورش رضایی مقدم که با سعه صدر در طول مدت تحصیل و نیز انجام مراحل مختلف تحقیق و نگارش پایان‌نامه یاریگر و روشنی‌بخش مسیرم بودند تشکر و قدردانی می‌نمایم. هم‌چنین از راهنمایی‌های ارزشمند اساتید مشاورم آقایان دکتر عزت‌ا... کرمی، دکتر ناصر زمانی میاندشتی و دکتر محمد بخشوده سپاسگزارم و از درگاه خداوند توفیقات روزافزون را برای ایشان مسئلت می‌کنم. هم‌چنین از جناب آقای دکتر رضا مستوفی زاده قلم فرسا جهت تقبل زحمت بازخوانی پایان‌نامه و ارائه نظرات علمی‌شان تشکر می‌کنم.

چکیده

عوامل موثر بر پذیرش یکپارچه‌سازی اراضی کشاورزی به وسیله گندمکاران شهرستان شیراز

به کوشش

سمانه رحیمی

پراکندگی و کوچک بودن اراضی به عنوان یکی از موانع اصلی توسعه کشاورزی می‌باشد. در شهرستان شیراز مسأله پراکندگی اراضی کشاورزی به خوبی به وسیله کشاورزان و مسولین جهاد کشاورزی احساس شده‌است به گونه‌ای که با اجرای طرح یکپارچه‌سازی اراضی در اراضی زراعی این شهرستان تلاش شده تا با این معضل برخورد شود. هدف این تحقیق شناسایی عوامل موثر بر پذیرش یکپارچه‌سازی اراضی یکپارچه‌سازی اراضی توسط کشاورزان به عنوان عاملان توسعه می‌باشد. جامعه آماری این تحقیق گندمکاران شهرستان شیراز می‌باشد. با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی تصادفی و فرمول کوکران پرسشنامه در بین ۴۸۰ نفر تکمیل گردید. نتایج تحقیق بیانگر این است که علل پراکندگی اراضی در شهرستان شیراز به ترتیب عامل‌های اقتصادی با درصد واریانس ۱۸/۶۲، ساختار اجتماعی با درصد واریانس ۱۳/۰۴، حقوقی با درصد واریانس ۱۰/۷۷، ساختاری- فرهنگی جامعه روستایی با درصد واریانس ۸/۴۴ و عوارض طبیعی با درصد واریانس ۶/۱۵ می‌باشند. همچنین نتایج مربوط به رگرسیون لجستیک نشان می‌دهد متغیر دیدگاه نسبت به مزایای طرح اثر مثبت بر پذیرش طرح یکپارچه‌سازی اراضی از سوی گندمکاران دارد. فاصله قطعات اراضی از یکدیگر، درآمد ناخالص حاصل از فروش گندم به عنوان عوامل اقتصادی و متغیر اعتماد اجتماعی به عنوان عامل اجتماعی اثر مثبت بر پذیرش یکپارچه‌سازی اراضی دارند. همچنین متغیرهای متوسط اندازه قطعات اراضی، تعداد قطعات، قیمت یک هکتار زمین کشاورزان و شیب قطعات بر روی پذیرش یکپارچه‌سازی اراضی به وسیله گندمکاران اثر منفی دارند.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: مقدمه

۲	۱-۱- مقدمه
۴	۲-۱- اهمیت موضوع
۶	۳-۱- بیان مسأله
۸	۴-۱- اهداف
۸	۱-۴-۱- هدف کلی
۸	۲-۴-۱- اهداف خرد

فصل دوم: مروری بر پیشینه نگاشته‌ها

۱۱	۱-۲- ادبیات نظری پژوهش
۱۲	۲-۲- مفهوم پراکندگی اراضی
۱۳	۱-۲-۲- عوامل موثر بر پراکندگی اراضی
۱۶	۲-۲-۲- معایب پراکندگی اراضی
۲۰	۳-۲- مقایسه اندازه واحدهای بهره برداری شماری از کشورهای اروپایی با ایران
۲۱	۴-۲- یکپارچه سازی اراضی
۲۴	۱-۴-۲- مزایای یکپارچه سازی اراضی
۲۶	۵-۲- الگوهای یکپارچه سازی اراضی در کشورهای مختلف
۳۴	۶-۲- زمینه‌های یکپارچه سازی اراضی در ایران
	۷-۲- روند یکپارچه سازی اراضی کشاورزی در ایران و آثار اقتصادی آن بعد از انقلاب
۳۶	اسلامی
۳۹	۸-۲- روش‌های یکپارچه سازی در ایران
۴۱	۹-۲- مطالعات مختلف در رابطه با یکپارچه سازی
۴۶	۱۰-۲- کاربرد پیشینه نگاشته‌ها

فصل سوم: روش تحقیق

- ۳-۱- مقدمه..... ۵۲
- ۳-۲- روش تحقیق..... ۵۲
- ۳-۳- متغیرهای تحقیق..... ۵۳
- ۳-۳-۱- متغیر وابسته..... ۵۳
- ۳-۳-۲- متغیرهای مستقل..... ۵۳
- ۳-۳-۳- تعریف عملیاتی متغیرهای پژوهش..... ۵۵
- ۳-۴- جامعه آماری..... ۶۴
- ۳-۵- روش نمونه گیری..... ۶۴
- ۳-۶- ابزار جمع آوری داده‌ها..... ۶۴
- ۳-۶-۱- اعتبار ابزار اندازه گیری یا روائی تحقیق..... ۶۵
- ۳-۶-۲- قابلیت اعتماد یا پایایی..... ۶۵
- ۳-۷- محدوده مکانی تحقیق..... ۶۵
- ۳-۸- محدوده زمانی..... ۶۶
- ۳-۹- محدوده انسانی..... ۶۶
- ۳-۱۰- محدوده موضوعی..... ۶۶
- ۳-۱۱- ویژگی‌های منطقه مورد مطالعه..... ۶۶
- ۳-۱۲- معرفی مدل لوجیت..... ۶۸

فصل چهارم: یافته‌های پژوهش

- ۴-۱- ویژگی‌های نمونه مورد مطالعه..... ۷۰
- ۴-۱-۱- توصیف متغیرهای فردی گندمکاران..... ۷۰
- ۴-۱-۲- توزیع فراوانی مربوط به نوع مالکیت اراضی گندمکاران..... ۷۲
- ۴-۱-۳- توزیع فراوانی مربوط به نوع کاربری اراضی زراعی گندمکاران..... ۷۳
- ۴-۱-۴- توزیع فراوانی مربوط به فعالیت کشاورزی گندمکاران..... ۷۳
- ۴-۱-۵- بررسی توزیع فراوانی مربوط به بافت خاک زراعی گندمکاران..... ۷۴
- ۴-۱-۶- بررسی توزیع فراوانی مربوط به نوع کشت گندم (آبی، دیم) گندمکاران..... ۷۴
- ۴-۱-۷- بررسی توزیع فراوانی مربوط به منابع آبی گندمکاران برای کشت گندم..... ۷۵
- ۴-۱-۸- بررسی توزیع فراوانی مربوط به سطح حاصلخیزی خاک زراعی گندمکاران برای کشت گندم..... ۷۶
- ۴-۱-۹- بررسی توزیع فراوانی مربوط به سطح شیب قطعات اراضی زراعی گندمکاران..... ۷۶

- ۴-۱-۱۰- بررسی میزان اطلاعات دریافتی گندمکاران از منابع اطلاعاتی در زمینه
یکپارچه‌سازی اراضی..... ۷۷
- ۴-۱-۱۱- ویژگی‌های اجتماعی گندمکاران..... ۷۸
- ۴-۱-۱۲- ویژگی‌های اقتصادی گندمکاران..... ۷۹
- ۴-۱-۱۲-۱- توزیع فراوانی و میانگین درآمد مربوط به مشاغل غیر کشاورزی..... ۷۹
- ۴-۱-۱۲-۲- توزیع فراوانی و میانگین مربوط به دریافت وام یکپارچه‌سازی
است راضی..... ۸۰
- ۴-۱-۱۲-۳- توزیع فراوانی و میانگین مربوط به دریافت خدمات مشاوره..... ۸۰
- ۴-۱-۱۲-۴- توزیع فراوانی مربوط به تعداد و نوع محصولات کشاورزی بیمه
شده توسط گندمکاران..... ۸۱
- ۴-۱-۱۲-۵- توزیع فراوانی مربوط به استفاده گندمکاران از دستگاه‌های
تسطیح لیزری، خاکورز مرکب، کشت مستقیم در سیستم بی‌خاکورزی در
کشاورزی..... ۸۲
- ۴-۲- دیدگاه گندمکاران نسبت به علل پراکندگی اراضی..... ۸۲
- ۴-۲-۱- علل پراکندگی اراضی در بین گندمکاران شهرستان شیراز..... ۸۳
- ۴-۲-۲- نامگذاری عامل‌ها..... ۸۴
- ۴-۳- نتایج مربوط به مقایسات ویژگی‌های گندمکاران پذیرنده و نپذیرنده طرح
یکپارچه‌سازی اراضی..... ۸۹
- ۴-۳-۱- نتایج جدول توافقی مربوط به نوع مالکیت اراضی گندمکاران پذیرنده و
نپذیرنده طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۸۹
- ۴-۳-۲- نتایج جدول توافقی نوع کاربری اراضی زراعی گندمکاران پذیرنده و
نپذیرنده طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۹۰
- ۴-۳-۳- نتایج جدول توافقی نوع فعالیت کشاورزی بین گندمکاران پذیرنده و
نپذیرنده طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۹۱
- ۴-۳-۴- نتایج جدول توافقی مربوط به شیب قطعات زراعی پذیرندگان و
نپذیرندگان طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۹۲
- ۴-۳-۵- مقایسه میانگین برخی ویژگی‌های فردی پذیرندگان و نپذیرندگان طرح
یکپارچه‌سازی اراضی..... ۹۳
- ۴-۳-۵-۱- دیدگاه گندمکاران نسبت به مزایای طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۹۶
- ۴-۳-۵-۶- مقایسه میانگین ویژگی‌های اجتماعی پذیرندگان و نپذیرندگان طرح
یکپارچه‌سازی اراضی..... ۹۸
- ۴-۴- متغیرهای مؤثر بر پذیرش یکپارچه‌سازی اراضی..... ۹۹

- ۴-۵- فعالیتهای مختلف یکپارچه‌سازی اراضی در اراضی پذیرندگان ۱۰۴
- ۴-۶- پیامدهای استفاده از طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۱۰۶
- ۴-۶-۱- مقایسه ویژگی‌های اقتصادی پذیرندگان قبل و بعد از یکپارچه‌سازی اراضی ۱۰۷
- ۴-۶-۲- مقایسه ویژگی‌های زراعی پذیرندگان قبل و بعد از یکپارچه‌سازی اراضی ۱۰۹
- ۴-۶-۳- مقایسه میانگین سطح استفاده از تکنولوژی در کشاورزی در بین پذیرندگان و نپذیرندگان طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۱۱۲
- ۴-۷- سطح رضایت گندمکاران پذیرنده از فعالیتهای یکپارچه‌سازی اراضی..... ۱۱۴
- ۴-۸- بررسی دیدگاه گندمکاران نسبت به توسعه یکپارچه‌سازی اراضی..... ۱۱۶

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادات

- ۵-۱- ویژگی‌های نمونه مورد مطالعه ۱۲۰
- ۵-۲- علل پراکندگی اراضی در شهرستان شیراز..... ۱۲۰
- ۵-۳- متغیرهای مؤثر بر پذیرش طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۱۲۱
- ۵-۴- فعالیتهای یکپارچه‌سازی اراضی در شهرستان شیراز..... ۱۲۲
- ۵-۵- مزایای استفاده از طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۱۲۲
- ۵-۶- پیامد عدم استفاده از طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۱۲۳
- ۵-۷- دیدگاه گندمکاران نسبت به توسعه یکپارچه‌سازی اراضی ۱۲۳
- ۵-۸- پیشنهادات..... ۱۲۴
- منابع..... ۱۲۸

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲. مقایسه اندازه واحدهای بهره برداری شماری از کشورهای اروپایی با ایران.....	۲۰
جدول ۲-۲. متغیرهای مؤثر بر پذیرش یکپارچه سازی اراضی در مطالعات مختلف و مورد بررسی در این تحقیق.....	۵۰
جدول ۱-۳. نتایج مربوط به آلفای کرونباخ مطالعه راهنما.....	۶۵
جدول ۲-۳. توزیع فراوانی مربوط به روستاهای مورد مطالعه به تفکیک پذیرنده و نپذیرنده بودن آنها.....	۶۷
جدول ۱-۴. آمار توصیفی مربوط به متغیرهای فردی گندمکاران.....	۷۲
جدول ۲-۴. توزیع فراوانی مربوط به نوع مالکیت اراضی گندمکاران.....	۷۲
جدول ۳-۴. توزیع فراوانی مربوط به نوع کاربری اراضی زراعی گندمکاران.....	۷۳
جدول ۴-۴. توزیع فراوانی مربوط به فعالیت های کشاورزی گندمکاران.....	۷۴
جدول ۵-۴. توزیع فراوانی مربوط به بافت خاک زراعی اراضی گندمکاران.....	۷۴
جدول ۶-۴. توزیع فراوانی مربوط به نوع کشت گندم (آبی،دیم) گندمکاران.....	۷۵
جدول ۷-۴. توزیع فراوانی مربوط به منابع آبی کشت گندم آبی گندمکاران.....	۷۵
جدول ۸-۴. توزیع فراوانی مربوط به سطح حاصلخیزی قطعات اراضی گندمکاران قبل از یکپارچه سازی اراضی.....	۷۶
جدول ۹-۴. توزیع فراوانی مربوط به سطح شیب قطعات اراضی زراعی گندمکاران قبل از یکپارچه سازی اراضی.....	۷۷
جدول ۱۰-۴. اولویت بندی میزان اطلاعات دریافتی در زمینه ی یکپارچه سازی اراضی از منابع اطلاعاتی مختلف توسط گندمکاران.....	۷۸
جدول ۱۱-۴. اولویت بندی عوامل اجتماعی مربوط به گندمکاران.....	۷۹

- جدول ۴-۱۲. آمار توصیفی مربوط به دارا بودن شغل غیر کشاورزی گندمکاران..... ۸۰
- جدول ۴-۱۳. آمار توصیفی مربوط به میزان درآمد حاصل از مشاغل غیر کشاورزی گندمکاران..... ۸۰
- جدول ۴-۱۴. آمار توصیفی مربوط به دریافت وام یکپارچه‌سازی اراضی گندمکاران..... ۸۰
- جدول ۴-۱۵. آمار توصیفی مربوط به دریافت خدمات مشاوره در زمینه یکپارچه‌سازی اراضی..... ۸۱
- جدول ۴-۱۶. توزیع فراوانی مربوط به تعداد و نوع محصولات بیمه شده توسط گندمکاران..... ۸۱
- جدول ۴-۱۷. توزیع فراوانی مربوط به استفاده گندمکاران از تسطیح لیزری، خاکورز مرکب و کشت مستقیم بی‌خاکورزی..... ۸۲
- جدول ۴-۱۸. نتایج تحلیل عاملی علل پراکندگی اراضی در شهرستان شیراز..... ۸۷
- جدول ۴-۱۹. جدول توافقی نوع مالکیت اراضی بین پذیرندگان و نپذیرندگان طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۹۰
- جدول ۴-۲۰. جدول توافقی نوع کاربری اراضی زراعی بین پذیرندگان و نپذیرندگان طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۹۱
- جدول ۴-۲۱. جدول توافقی نوع فعالیت‌های کشاورزی بین پذیرندگان و نپذیرندگان طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۹۲
- جدول ۴-۲۲. جدول توافقی مربوط به شیب قطعات زراعی پذیرندگان و نپذیرندگان طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۹۳
- جدول ۴-۲۳. مقایسه ویژگی‌های فردی پذیرندگان و نپذیرندگان طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۹۵
- جدول ۴-۲۴. اولویت‌بندی دیدگاه گندمکاران نسبت به مزایای یکپارچه‌سازی اراضی..... ۹۷
- جدول ۴-۲۵. مقایسه ویژگی‌های اجتماعی پذیرندگان و نپذیرندگان طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۹۹
- جدول ۴-۲۶. نتایج برآورد مدل لوجیت برای تعیین عوامل مؤثر بر پذیرش یکپارچه سازی اراضی به وسیله گندمکاران شهرستان شیراز..... ۱۰۴

- جدول ۴-۲۷. توزیع فراوانی مربوط به اقدامات انجام شده همراه با یکپارچه‌سازی اراضی ۱۰۶
- جدول ۴-۲۸. مقایسه ویژگی‌های اقتصادی مزارع گندمکاران پذیرنده قبل و بعد از طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۱۰۹
- جدول ۴-۲۹. مقایسه ویژگی‌های زراعی مزارع گندمکاران پذیرنده قبل و بعد از طرح یکپارچه‌سازی اراضی ۱۱۱
- جدول ۴-۳۰. مقایسه سطح استفاده از تکنولوژی در کشاورزی در بین پذیرندگان و نپذیرندگان طرح یکپارچه‌سازی اراضی..... ۱۱۴
- جدول ۴-۳۱. اولویت‌بندی میزان رضایت گندمکاران پذیرنده از اقدامات یکپارچه‌سازی اراضی..... ۱۱۵
- جدول ۴-۳۲. اولویت‌بندی گویه‌های مربوط به دیدگاه گندمکاران نسبت به توسعه یکپارچه‌سازی اراضی..... ۱۱۷

فهرست شکل‌ها

صفحه

عنوان

شکل ۴-۱- عوامل استخراج شده از تحلیل عاملی علل پراکندگی اراضی گندمکاران
شهرستان شیراز..... ۸۸

فصل اول

مقدمه

۱-۱- مقدمه

ارتباط همه جانبه و مستقیم عوامل محیطی و اکولوژیکی با فعالیتهای صنعتی و کشاورزی انسان یکی از مهم ترین موضوعاتی است که پس از وقوع انقلاب صنعتی در اروپا، به آن پی برده شد. لزوم توجه به این ارتباط بود که موضوع توسعه پایدار مطرح گردید. به عبارتی در این رابطه تقلیل هزینه کشت و افزایش بازدهی محصولات کشاورزی از اهداف اساسی سیاستگذاران بخش کشاورزی محسوب شده است (روستا و تیموری، ۱۳۸۸). کشاورزی یکی از فعالیتهای بشری است که بستگی زیادی به زمین دارد و همیشه نقش حیاتی در توسعه اجتماعی انسانها داشته و خواهد داشت. در بیشتر کشورهای در حال توسعه، کشاورزی نقش مهمی را بر روی اقتصاد، پایداری بخش کشاورزی و در نتیجه کاهش فقر، امنیت غذایی و درآمد پایدار برای جمعیت در حال رشد داشته است (Asakereh, 2010).

بخش کشاورزی باید به عنوان محور اقتصاد جامعه به نیاز غذایی جمعیت کنونی و آتی جامعه ما پاسخ دهد. امروزه کشاورزی در کشور ما دچار یک سری تنگناها و موانعی است و برای دستیابی به توسعه کشاورزی پایدار باید کشاورزی را به صورت یک سیستم همراه با درون دادهها، فرایندها و برون دادهها در نظر گرفت. به همین خاطر می بایست تنگناهای موجود بر سر راه تحقق اهداف مطلوب آن، هرچه بیشتر مورد بررسی قرار گرفته و برای ترسیم آینده مطلوب این بخش، برنامه ریزیهای عملی و راهبردی داشته باشیم. به منظور دستیابی به کشاورزی پایدار، در نظر گرفتن اقدامات نظیر ثبات محیطی، ثبات اجتماعی و ثبات اقتصادی ضروری است.

زمین زراعی از عوامل اساسی تولید کشاورزی به شمار می‌آید. دو نگاه متفاوت و کاملاً متضاد در مورد زمین وجود دارد. از یک طرف به زمین به عنوان دارایی و ثروت توجه می‌شود. به این معنی که زمین یک کالای خصوصی است که می‌تواند مورد استفاده و تحت مالکیت قرار گیرد و برای آسایش یا منفعت، خرید و فروش شود. از طرف دیگر به زمین به عنوان یک منبع طبیعی مشترک نگاه می‌شود که باید به طور مشروط تقسیم و حفظ شود تا در رابطه با تاثیر آن بر روی اجتماع و شرایطی که به نسل‌های آینده منتقل می‌شود مورد توجه قرار گیرد (سیف‌الدینی، ۱۳۸۱). چگونگی مالکیت بر زمین تأثیر تعیین‌کننده‌ای بر نحوه فعالیت‌های انسان در امر تولید دارد و بدیهی است که هر چه اراضی زراعی کوچکتر و قطعه قطعه به صورت پراکنده باشد کاربرد تکنولوژی‌های مدرن را مشکل‌تر ساخته و باعث کاهش یا عدم استفاده از روش‌های علمی و جدید تولید، حفاظت و حاصلخیزی خاک زراعی، مبارزه با آفات و بیماری‌ها شده و همه این موارد تهدید جدی برای حاصلخیزی خاک و محیط زیست و توسعه پایدار است. در تولید محصولات کشاورزی و توسعه روستایی ایران، پراکندگی اراضی زراعی روستایی مانع اساسی به شمار می‌رود (عبدا... زاده و کلانتری، ۱۳۸۵). به عبارت دیگر پراکندگی اراضی به تدریج در شرایط حاضر یکی از موانع اصلی توسعه بخش کشاورزی محسوب می‌شود (روستا و تیموری، ۱۳۸۸). کشاورزی ایران با بافت سنتی واحدهای کوچک و پراکنده بهره‌برداری قادر به تأمین حداقل مواد غذایی مورد نیاز جامعه نخواهد بود. از این رو برای حصول تولید مازاد کشاورزی و وارد شدن در راه رشد و توسعه اقتصادی باید به فکر کشاورزی پیشرفته با تولید اقتصادی بود.

علاوه بر آن، امروزه یکپارچه‌سازی اراضی کشاورزی یکی از موارد عمده دگرگونی در بخش کشاورزی به شمار می‌رود، به نحوی که کشورهای توسعه یافته با توجه درست به این مهم توانسته‌اند بیشترین سهم تولید فرآورده‌های کشاورزی را به خود اختصاص دهند و بالندگی را در دیگر بخش‌های اقتصادی ایجاد نمایند (شیرزاد، ۱۳۸۶). یکپارچه‌سازی اراضی به عنوان یک رهیافت مناسب به منظور دست‌یابی به استفاده پایدار از منابع زمینی تنها به میزان زمین‌های زراعی به منظور ایجاد تعادل و

یکپارچگی در زمین‌های زراعی توجه نمی‌کند بلکه دیگر جنبه‌ها نظیر بهبود کیفیت زمین‌های زراعی، بازسازی شرایط زیست محیطی و پیشرفت در تنظیم شکل اقتصادی را نیز در نظر می‌گیرد (Zou et al., 2008). اجرای یکپارچه‌سازی اراضی کشاورزی به عنوان راهبردی برای توسعه کشاورزی پایدار نیازبه فرهنگ سازی دارد و این فرهنگ سازی باید به اصلاح نگرش جوامع محلی و مردم نسبت به یکپارچه‌سازی اراضی به منظور درک احساس مالکیت و مسئولیت بیشتر، مشارکت جوامع محلی در مدیریت نه در تسهیم هزینه و حرکت به سوی دانشی شدن جامعه صورت گیرد چرا که انسان‌ها اساس پایدار کردن توسعه هستند و توانایی بهره برداران کشاورزی برای فکر کردن به سرنوشت خود و نظام کشاورزی کلید پایداری در این راه است.

۱-۲- اهمیت موضوع

بخش کشاورزی امروز کشور ما، جوابگوی بسیاری از نیازهای جدید داخلی و خارجی نیست. تبدیل شدن جامعه ایرانی به جامعه‌ای که مردم آن نقش مصرف کنندگیشان بیشتر از نقش تولیدکنندگیشان است؛ نه تنها باعث خروج بیش از حد ارز می‌شود، بلکه پیامدهای ناگوار دیگری مانند کاهش روز افزون منابع داخلی که سرمایه ملی به شمار می‌روند را نیز در پی خواهد داشت. سرانه مصرف داخلی انرژی و منابع طبیعی تجدید ناپذیر در ایران بسیار بالاست. مقایسه آمار مربوط به تولید و مصرف در داخل و خارج از کشور، نشان دهنده عدم هماهنگی روند مصرف با میزان تولید داخلی، نسبت به سایر کشورهاست. به عبارت دیگر، بازده منابع زیستی در ایران به دلیل عدم مدیریت درست نظام تولید بسیار پایین است. شاید بتوان گفت، منابع طبیعی موجود در کشور، بیشتر از آنکه به مصرف درست برسند و منجر به تولید محصولات، رشد و توسعه کشاورزی و به دنبال آن ارزآوری شوند، بدون اینکه نتیجه مثبت و اثر گذار مورد انتظار از آنها حاصل شود، به هدر می‌روند (شبکه تحلیلگران تکنولوژی ایران، ۱۳۸۸).